

Zámek, Křižanov

Popis:

Historické šlechtické sídlo bylo vybudováno na mírné ostrožně po roce 1562 Zdeňkem Lhotským z Ptení. Bylo to patrně na místě starší stavby o niž se dosud v literatuře vedou spory. Konečnou podobu zámku, jak jej můžeme spatřit dnes, mu dala eklektická přestavba z roku 1866 za majitelů z rodiny Teuberových.

Podrobný popis:

Jde o volně stojící čtyřkřídlou dvoupatrovou budovu s uzavřeným obdélným nádvořím a hospodářským přístavkem. Přízemí je zaklenuto převážně valenými klenbami, místnosti v patrech jsou plochostropé. Renesanční stavba je dosud patrná v dispozici a architektonické podobě arkádového nádvoří. V roce 1678 bylo za Eleonory z Oppersdorfu vybudováno předzámčí. Není bez zajímavosti, že dalším majitelem křižanovského zámku byl Dominik Ondřej Kounic, iniciátor barokní přestavby zámku ve Slavkově u Brna. V Křižanově Kounic nikdy nesídlil a po třiceti letech zámek prodal žďárskému klášteru. Zámek již řadu let slouží jako ústav sociální péče a je postupně přizpůsobován tomuto účelu. Na hospodářské budově v bývalém předzámčí se dochovaly pozůstatky renesančních sgrafit. Zámek není veřejnosti přístupný.

Původní stavbou v místech dnešního zámku byl hrad, jehož vznik spadá do poloviny 13. století, kdy zde měl sídlo nejstarší známý majitel Přibyslav z Křižanova. Roku 1466 se hrad připomíná jako pobořený a v tomto stavu zůstal až do roku 1560, kdy ho koupil Zdeněk Lhotský ze Ptení, který provedl přestavbu hradní ruiny na renesanční zámek. Roku 1865 získali Křižanov šlechtici Josef, Vilém a Mořic Teuberovi a v roce 1866 zámek přestavěli v romantizujícím slohu. Tehdy byl také založen zámecký park, který se rozprostírá na mírném svahu, parková úprava vznikala v letech 1867-1880. V roce 1945 byli majitelé Teuberovi jako Němci odsunuti a zámek byl přidělen křižanovskému MNV. V roce 1960 byl v prostorách zámku zřízen ústav pro postižené děti. Postupně se ústav rozšiřoval, přibývalo dětí i civilního personálu. Dnes je Ústav sociální péče Křižanov zařízením s celoročním pobytem pro děti, mládež a dospělé s mentálním postižením. Zámek byl postupně přestavován, aby lépe vyhovoval požadovaným účelům. Mezi nejrozsáhlejší úpravy patří vybudování nové kuchyně, speciální školy a chráněného bydlení. Vedle hlavní zámecké budovy byl postaven nový objekt, který slouží stravovacímu provozu, vrchní patro tvoří vzdělávací centrum. Vnější podoba zámku zůstala v podstatě téměř nedotčena. Interiéry jsou však postupně upravovány pro nezbytné účely ústavu.

Region: Velkomeziříčsko a Bítešsko

Město: Křižanov

URL:

Zpřístupnění: nepřístupné

Bezbariérový přístup: ano

GPS: 49°23'27.074"N, 16°6'40.998"E

Mapa: <http://maps.google.com/maps?q=49.3908539,16.1113883&z=12>

Obrázky:

